

MARZANNA LAMENT

m.lament@uthrad.pl

*Wpływ struktury kapitału na raportowanie informacji
niefinansowych w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku
ubezpieczeniowego*

The Impact of Capital Structure on Reporting of Non-financial Information by Insurance Companies
in the Polish Market

Słowa kluczowe: ubezpieczenia; rachunkowość; raportowanie niefinansowe; społeczna odpowiedzialność biznesu

Keywords: insurance; accounting; non-financial reporting; corporate social responsibility

Kod JEL: G22; M14; M41

Wstęp

Raportowanie informacji niefinansowych stanowi potwierdzenie uwzględniania w strategii działania społecznej odpowiedzialności biznesu, a także podejmowania dobrowolnych działań realizujących interesy społeczne i środowiskowe. Rozwój raportowania niefinansowego wynika ze wzrostu świadomości społecznej i zainteresowania społeczeństwa etycznymi aspektami funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Oznacza to, że do rozwoju działalności potrzebne są nie tylko dobre wyniki finansowe, ale także akceptacja społeczna.

Na rozwój sprawozdawczości niefinansowej w największym stopniu wpływa obowiązek raportowania, co potwierdzają badania KPMG [2016]. Pokazują one

wzrost z 49% w 2011 r. do 79% w 2015 r. raportowania danych niefinansowych w rejonie Azji i Pacyfiku w związku z wprowadzeniem uregulowań prawnych w obszarze sprawozdawczości niefinansowej. Wskaźnik raportowania w Europie, pomimo jego dobrowolności do 1 stycznia 2017 r.¹, kształtował się na wysokim poziomie – ponad 70%. Widać jednak znaczące dysproporcje pomiędzy raportowaniem w Europie Zachodniej (w 2015 r. – 79%) i Europie Wschodniej (w 2015 r. – 61%). Przyczyną takiego stanu rzeczy mogą być różnice w systemach zarządzania podmiotami gospodarczymi oraz udział w kapitale inwestora zagranicznego, który przekazuje doświadczenie w zakresie raportowania informacji niefinansowych.

W związku z tym postawiono hipotezę badawczą mówiącą o tym, że struktura kapitału wpływa na raportowanie informacji niefinansowych. W celu weryfikacji tej hipotezy poddano analizie udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego w podziale na dwie grupy: sporządzających i niesporządzających raporty niefinansowe w latach 2001–2015.

Celem artykułu jest prezentacja wniosków z oceny wpływu struktury kapitału na raportowanie informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń. Realizacja tak określonego celu wymagała odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Jaki jest stopień raportowania informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku?
2. Czy dominujący udział w kapitale podstawowym inwestora zagranicznego wpływa na raportowanie niefinansowe?

W poszukiwaniu odpowiedzi na postawione pytania poddano analizie piśmiennictwo naukowe oraz obowiązujące regulacje prawne, a także zastosowano metodę wnioskowania dedukcyjnego i indukcyjnego oraz własne obserwacje.

1. Koncepcja i metodyka badania

Ujawnienia sprawozdawcze stanowią istotny element budowania relacji społeczno-ekonomicznych podmiotów gospodarczych z otoczeniem oraz są przedmiotem rozważań teorii zorientowanych systemowo – teorii otwartych systemów [Deegan, Unerman, 2011, s. 34–87]. Pozwalają one wyjaśnić przyczyny zwiększonych ujawnień informacyjnych podmiotów gospodarczych, wychodzących poza sprawozdania finansowe i obejmujących dodatkowo kwestie środowiskowe i społeczne. Koncepcja społecznej odpowiedzialności opiera się na teorii interesariuszy, przyjmującej, że podmiot gospodarczy ma związki z różnymi grupami, które wpływają na jego działalność i pozostają pod jego wpływem [Freeman, 1984, s. 45–67]. W klasycznym ujęciu cel ten odnoszony był do maksymalizacji ogółu korzyści głównie dla

¹ W niektórych krajach obowiązek raportowania informacji niefinansowych istniał przed 1 stycznia 2017 r., np. we Francji i Danii.

akcjonariuszy z kapitałów zaangażowanych w funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Obecnie postrzega się go szerzej i odnosi się także do innych grup interesariuszy.

Istotną przyczyną sporządzania raportów niefinansowych są zatem względy wizerunkowe, zwłaszcza że było ono nieobowiązkowe [Krištofik, Lament, Musa, 2016, s. 161]. Od 1 stycznia 2017 r., zgodnie z regulacjami dyrektywy 2014/95/UE, duże jednostki interesu publicznego oraz jednostki dominujące dużej grupy (o średniej liczbie pracowników wyższej niż 500) zobligowane są do ujawniania informacji niefinansowych. Dostosowanie do wyżej wymienionych regulacji stanowi ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o rachunkowości.

Specyfika funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, wynikająca z postrzegania ich jako instytucji zaufania publicznego, wpływa na ich kulturę organizacji, strategię działania oraz system zarządzania [Lament, 2017, s. 71]. Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zakłady ubezpieczeń zobowiązane są do podejmowania szeregu działań w ramach systemu zarządzania, co powoduje, że dbają o swój wizerunek, chcą być postrzegane jako wiarygodne i podejmują w związku z tym odpowiednią politykę informacyjną. Przejawem dbałości o wizerunek jest wdrożenie idei CSR oraz raportowanie o podejmowanych działaniach społecznie odpowiedzialnych. Jak pokazują przeprowadzone badania dotyczące raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń [Lament, 2017], nie jest ono powszechne. Czynnikiem, które przyczyniają się do tego, są nieobligatoryjność raportowania niefinansowego oraz różnice w systemach zarządzania. Wydaje się, że istotnym czynnikiem wpływającym na raportowanie informacji niefinansowych jest udział inwestora zagranicznego, który wpływa na rozszerzenie polityki informacyjnej zakładu ubezpieczeń. Dlatego celem podjętych badań było określenie wpływu struktury kapitału na raportowanie informacji niefinansowych.

Badaniu zostały poddane zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na polskim rynku ubezpieczeniowym w latach 2001–2015. Zostały one podzielone na dwie zasadnicze grupy:

1. Zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe.
2. Zakłady ubezpieczeń niesporządzające raportów niefinansowych.

Każdą z wyżej wymienionych grup podzielono ze względu na zakres prowadzonej działalności na zakłady ubezpieczeń na życie (dział I) oraz zakłady ubezpieczeń pozostałe osobowe i majątkowe (dział II). Ocenie zostały poddane nie tylko zakłady ubezpieczeń sporządzające samodzielnie raporty niefinansowe, ale także zakłady ubezpieczeń, których jednostka dominująca sporządza sprawozdanie niefinansowe. Dane dotyczące jednostek dominujących zostały ustalone na podstawie sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń za badany okres. Zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe zostały ustalone na podstawie bazy danych GRI (*Global Reporting Initiative*). Charakterystykę badanej grupy przedstawiono w tab. 1.

Tab. 1. Charakterystyka badanej grupy

Wyszczególnienie	Lata														
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe:															
– Dział I	1	1	1	1	1	3	5	5	7	7	11	12	12	13	13
– Dział II	–	–	–	–	1	2	3	4	5	4	8	9	11	14	14
– Ogółem	1	1	1	1	2	5	8	9	12	11	19	21	23	27	27
Zakłady ubezpieczeń niesporządzające raportów niefinansowych:															
– Dział I	35	34	35	33	32	30	28	26	23	22	17	15	15	12	12
– Dział II	35	37	38	38	35	32	32	31	29	30	25	23	20	16	16
– Ogółem	70	71	73	71	67	62	60	57	52	52	42	38	35	28	28
Zakłady ubezpieczeń ogółem:															
– Dział I	36	35	36	34	33	33	33	31	30	29	28	27	27	25	25
– Dział II	35	37	38	38	36	34	35	35	34	34	33	32	31	30	30
– Ogółem	71	72	74	72	69	67	68	66	64	63	61	59	58	55	55

Źródło: opracowanie własne.

Badania zostały podzielone na trzy zasadnicze części obejmujące ocenę:

1. Stopnia raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego.
2. Struktury kapitału w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe.
3. Struktury kapitału w zakładach ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych.

Dane dotyczące struktury kapitału zostały ustalone na podstawie sprawozdań finansowych badanych zakładów ubezpieczeń. Obejmują one udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym badanych zakładów ubezpieczeń. W początkowym etapie badań udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym został określony dla poszczególnych zakładów ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe w danym roku. Następnie ustalono przeciętny udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym dla poszczególnych lat, a także ustalono różnice w udziale kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym pomiędzy zakładami ubezpieczeń sporządzającymi raporty niefinansowe a zakładami ubezpieczeń ogółem.

2. Stopień raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego

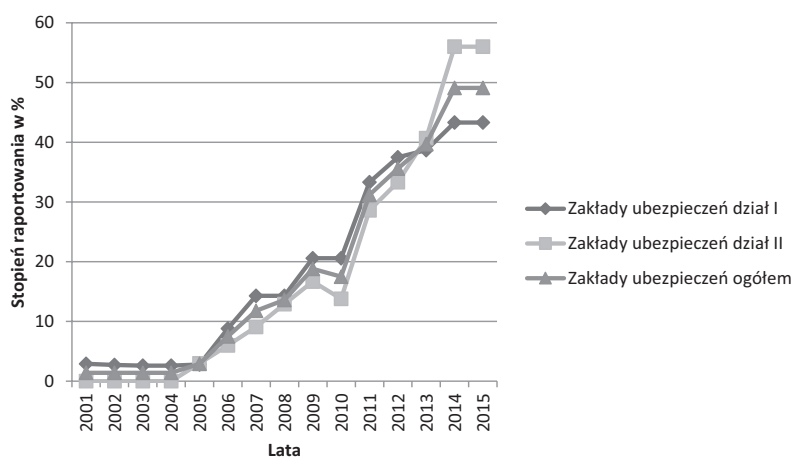
Stopień raportowania niefinansowego to relacja liczby zakładów ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe do liczby zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność ubezpieczeniową. Jego celem jest ocena popularności raportowania

niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego. Zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe obejmują nie tylko samodzielnie raportujące zakłady ubezpieczeń, ale też zakłady ubezpieczeń raportujące przez jednostkę dominującą. Wyniki badań prezentujące stopień raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego w latach 2001–2015 przedstawiono w tab. 2.

Tab. 2. Stopień raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego w latach 2001–2015

Wyszczególnienie	Lata														
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe:															
– Dział I	1	1	1	1	1	3	5	5	7	7	11	12	12	13	13
– Dział II	–	–	–	–	1	2	3	4	5	4	8	9	11	14	14
– Ogółem	1	1	1	1	2	5	8	9	12	11	19	21	23	27	27
Zakłady ubezpieczeń ogółem:															
– Dział I	36	35	36	34	33	33	33	31	30	29	28	27	27	25	25
– Dział II	35	37	38	38	36	34	35	35	34	34	33	32	31	30	30
– Ogółem	71	72	74	72	69	67	68	66	64	63	61	59	58	55	55
Stopień raportowania niefinansowego (w %):															
– Dział I	2,9	2,7	2,6	2,6	2,8	8,8	14,2	14,29	20,6	20,6	33,3	37,5	38,7	43,3	43,3
– Dział II	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	6,1	9,1	12,90	16,7	13,8	28,6	33,3	40,7	56,0	56,0
– Ogółem	1,4	1,4	1,4	1,4	2,9	7,5	11,8	13,64	18,8	17,5	31,2	35,6	39,7	49,1	49,1

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 1. Stopień raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego w latach 2001–2015

Źródło: opracowanie własne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- stopień raportowania niefinansowego zwiększa się i w 2015 r. kształtował się na poziomie 49,1% w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń ogółem, 43,3% w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń z działu I oraz 56% w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń działu II (rys. 1),
- w latach 2001–2004 raporty niefinansowe sporządzały tylko zakłady ubezpieczeń z działu I (rys. 1),
- od 2013 r. stopień raportowania niefinansowego jest wyższy w zakładach ubezpieczeń z działu II (rys. 1).

3. Struktura kapitału w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe

Wyniki badań w zakresie struktury kapitału odnoszące się do zakładów ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe oraz do zakładów ubezpieczeń ogółem (raportujących i nieraportujących) ujęto w tab. 3.

Tab. 3. Udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe (w %)

Wyszczególnienie	Lata														
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe:															
– Dział I	100	100	100	100	100	94,4	96,1	96,1	97,2	97,2	88,2	89,2	89,2	77,3	74,0
– Dział II	0,0	0,0	0,0	0,0	100	100	100	75,0	80,0	100	86,3	76,7	79,1	71,9	70,2
– Ogółem	100	100	100	100	100	96,1	97,5	86,7	90,0	98,3	87,4	83,8	84,4	74,5	71,9
Zakłady ubezpieczeń ogółem:															
– Dział I	75,2	78,8	73,5	79,6	77,5	77,5	78,6	70,8	73,3	72,9	78,6	75,9	77,3	72,0	69,5
– Dział II	63,8	61,8	62,3	57,1	59,7	63,3	62,1	64,6	65,2	62,1	68,8	65,1	68,7	64,7	63,5
– Ogółem	69,5	70,1	67,6	67,7	68,2	70,3	69,9	67,5	69,0	67,1	73,2	70,1	72,5	67,7	65,5
Różnica w udziale kapitału zagranicznego pomiędzy zakładami ubezpieczeń sporządzającymi raporty niefinansowe a zakładami ubezpieczeń ogółem (w p.p.):															
– Dział I	24,9	21,2	26,5	20,4	22,5	17,0	17,5	25,3	23,9	24,3	9,6	13,3	11,9	5,3	4,5
– Dział II	0,0	0,0	0,0	0,0	40,4	36,7	37,9	10,4	14,8	37,9	17,5	11,6	10,4	6,9	6,7
– Ogółem	30,5	29,9	32,4	32,3	31,8	25,8	27,6	19,2	21,0	31,2	14,2	13,8	11,9	6,8	6,4

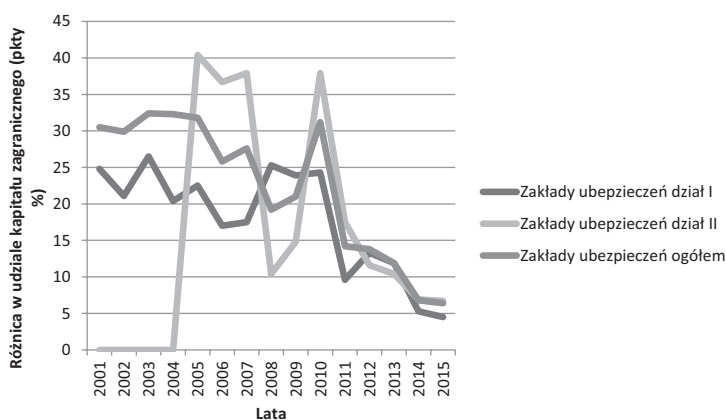
Źródło: opracowanie własne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe w całym badanym okresie

kształtował się na poziomie zdecydowanie wyższym niż w zakładach ubezpieczeń ogółem, tj. sporządzających i niesporządzających raporty niefinansowe. W 2015 r. udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym dla zakładów ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe wyniósł: w dziale I – 74%, w dziale II – 70,2%, w zakładach ubezpieczeń ogółem – 71,9%. W zakładach ubezpieczeń ogółem udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym wyniósł odpowiednio: 69,5% (dział I), 63,5% (dział II), 65,5% (zakłady ubezpieczeń ogółem),

- udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym wykazuje tendencję malejącą, co wynika z ogólnych trendów na rynku ubezpieczeniowym, ale także z większej liczby zakładów ubezpieczeń o dominującym kapitale krajowym sporządzających raporty niefinansowe. Dotyczy to każdej z badanych grup, tj. zakładów ubezpieczeń działu I, działu II oraz zakładów ubezpieczeń ogółem. W początkowym okresie udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe kształtował się na poziomie 100%, a podmiotami raportującymi były jednostki dominujące badanych zakładów ubezpieczeń. W kolejnych latach zauważalna jest tendencja spadkowa. W 2015 r. udział ten wyniósł około 70%,
- udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w całym badanym okresie był większy w zakładach ubezpieczeń działu I. Były to zarazem zakłady ubezpieczeń częściej sporządzające raporty niefinansowe,
- różnica w udziale kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym pomiędzy zakładami ubezpieczeń sporządzającymi raporty niefinansowe a zakładami ubezpieczeń ogółem wykazuje tendencję malejącą. Wynika to z rozwoju raportowania niefinansowego w grupie zakładów ubezpieczeń o dominującym kapitale krajowym (rys. 2).

Rys. 2. Różnica w udziale kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym pomiędzy zakładami ubezpieczeń sporządzającymi raporty niefinansowe a zakładami ubezpieczeń ogółem

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone badania w zakresie struktury kapitału w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe potwierdzają postawioną hipotezę badawczą, że struktura kapitału wpływa na raportowanie informacji niefinansowych.

4. Struktura kapitału w zakładach ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych

Wyniki badań w zakresie struktury kapitału odnoszące się do zakładów ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych oraz do zakładów ubezpieczeń ogółem (raportujących i nieraportujących) ujęto w tab. 4.

Tab. 4. Udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w zakładach ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych (w %)

Wyszczególnienie	Lata														
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
Zakłady ubezpieczeń niesporządzające raportów niefinansowych:															
– Dział I	74,4	78,2	72,7	79,0	76,8	75,9	75,4	65,9	66,1	65,2	72,7	67,1	67,7	66,7	65,5
– Dział II	63,8	61,8	62,3	57,1	58,5	61,0	58,6	63,3	62,7	57,1	63,8	61,1	63,7	60,1	59,7
– Ogółem	69,1	70,6	66,3	67,3	67,3	68,2	66,3	59,8	64,2	60,5	55,3	51,8	65,3	62,5	61,6
Zakłady ubezpieczeń ogółem:															
– Dział I	75,2	78,8	73,5	79,6	77,5	77,5	78,6	70,8	73,3	72,9	78,6	75,9	77,3	72,0	69,5
– Dział II	63,8	61,8	62,3	57,1	59,7	63,3	62,1	64,6	65,2	62,1	68,8	65,1	68,7	64,7	63,5
– Ogółem	69,5	70,1	67,6	67,7	68,2	70,3	69,9	67,5	69,0	67,1	73,2	70,1	72,5	67,7	65,5
Różnica w udziale kapitału zagranicznego pomiędzy zakładami ubezpieczeń niesporządzającymi raportów niefinansowych a zakładami ubezpieczeń ogółem (w p.p.):															
– Dział I	-0,7	-0,6	-0,8	-0,6	-0,7	-1,6	-3,1	-4,9	-7,3	-7,7	-5,9	-8,8	-9,5	-5,3	-4,0
– Dział II	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,1	-2,3	-3,5	-1,3	-2,5	-5,0	-5,0	-4,0	-5,0	-4,6	-3,8
– Ogółem	-0,4	0,0	-1,3	-0,4	-0,9	-2,1	-3,6	-7,7	-4,8	-6,6	-17,9	-12,3	-7,2	-5,2	-3,9

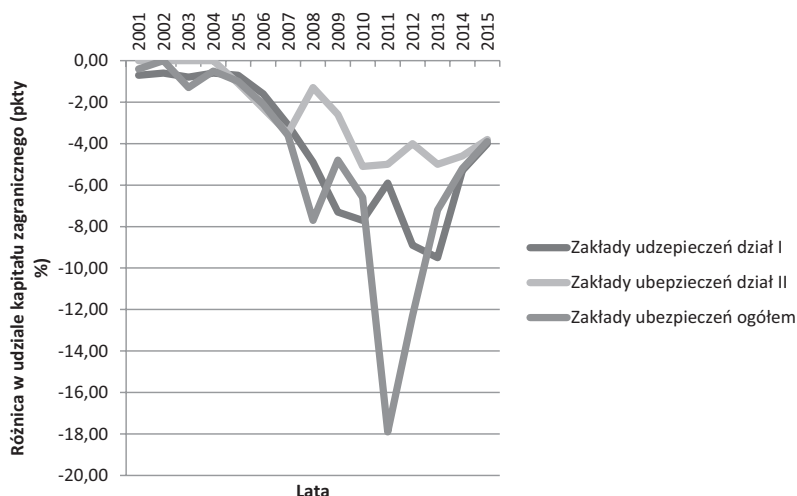
Źródło: opracowanie własne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w zakładach ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych w całym badanym okresie kształtował się na poziomie niższym niż w zakładach ubezpieczeń ogółem, tj. sporządzających i niesporządzających raporty niefinansowe. W 2015 r. udział

kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym dla zakładów ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych wyniósł: w dziale I – 65,5%, w dziale II – 59,7%, w zakładach ubezpieczeń ogółem – 61,6%. W zakładach ubezpieczeń ogółem udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym wyniósł odpowiednio: 69,5% (dział I), 63,5% (dział II), 65,5% (zakłady ubezpieczeń ogółem),

- różnica w udziale kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym pomiędzy zakładami ubezpieczeń niesporządzającymi raportów niefinansowych a zakładami ubezpieczeń ogółem wykazuje tendencję rosnącą (w liczbach bezwzględnych). Wynika to z rozwoju raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z dominującym udziałem kapitału zagranicznego (rys. 3).

Rys. 3. Różnica udziału kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym pomiędzy zakładami ubezpieczeń niesporządzającymi raportów niefinansowych a zakładami ubezpieczeń ogółem

Źródło: opracowanie własne.

Udział kapitału zagranicznego w zakładach ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych kształtował się na poziomie niższym zarówno w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń ogółem, jak i w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe.

Podsumowanie

Przeprowadzone badania pozwoliły odpowiedzieć na postawione pytania badawcze oraz na zweryfikowanie postawionej hipotezy badawczej – struktura kapitału wpływa na raportowanie informacji niefinansowych.

1. Raportowanie informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń do 1 stycznia 2017 r. było nieobowiązkowe i odbywało się głównie z powodów wizerunkowych. Potwierdza to ocena stopnia raportowania niefinansowego. Wykazuje ona tendencję rosnącą. W 2015 r. kształtowała się ona na poziomie 43,3% (zakłady ubezpieczeń działu I), 56% (zakłady ubezpieczeń działu II), 49,1% (zakłady ubezpieczeń ogółem). Warto zwrócić uwagę, że przedstawione wyniki badań obejmują nie tylko samodzielnie raportujące zakłady ubezpieczeń, ale także zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe przez jednostkę dominującą, tj. uwzględniającą je w swoich sprawozdaniach z informacji niefinansowych.
2. Zakłady ubezpieczeń sporządzające raporty niefinansowe charakteryzują się znacznym udziałem kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym. W początkowych latach objętych badaniem wynosił on nawet 100% (2001–2005). W kolejnych latach ulegał zmniejszeniu. W 2015 r. wynosił 74% (zakłady ubezpieczeń działu I), 70,2% (zakłady ubezpieczeń działu II), 71,9% (zakłady ubezpieczeń ogółem).
3. Udział kapitału zagranicznego w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe jest wyższy niż w zakładach ubezpieczeń ogółem – w 2015 r. wyniósł 69,5% (zakłady ubezpieczeń działu I), 63,5% (zakłady ubezpieczeń działu II), 65,5% (zakłady ubezpieczeń ogółem), a także w zakładach ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych – w 2015 r. było to 65,5% (zakłady ubezpieczeń działu I), 59,7% (zakłady ubezpieczeń działu II), 61,6% (zakłady ubezpieczeń ogółem).

Podsumowując, należy stwierdzić, że struktura kapitału wpływa na raportowanie informacji niefinansowych. Raportowanie niefinansowe występuje głównie w zakładach ubezpieczeń z dominującym udziałem kapitału zagranicznego. Wynika to w znacznym stopniu z przenoszenia przez jednostkę dominującą systemu zarządzania oraz kultury organizacji, wpływając na rozszerzenie obowiązków sprawozdawczych zakładu ubezpieczeń.

Bibliografia

- Deegan C., Unerman J., *Financial Accounting Theory*, McGraw Hill Education, New York 2011.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/EU z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy.
- Freeman R.E., *Strategic Management: A Stakeholder Approach*, Pitman Publishing Inc., Boston 1984.
- GRI, *Sustainability Disclosure Database*, www.gri.database [dostęp: 15.01.2017].
- KPMG, *Currents of Change: The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2015*, 2016.
- Krištofik P., Lament M., Musa H., *The reporting of non-financial information and the rationale for its standardization*, "E&M Oeconomia a Management" 2016, Vol. 19, No. 2,
- DOI: <http://10.15240/tul/001/2016-2-011>.**

Lament M., *Raportowanie informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń w Polsce*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2017, t. 91(147), DOI: <http://10.5604/01.3001.0009.8024>.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U., poz. 1844).

Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2017, poz. 61).

The Impact of Capital Structure on Reporting of Non-financial Information by Insurance Companies in the Polish Market

This article presents conclusions from an evaluation of the impact of capital structure on reporting of non-financial information by insurance companies in the Polish market. Specialist publications and prevailing legal regulations are reviewed, methods of deduction and induction as well as the author's own observations are applied. The study is divided into three major parts which comprise evaluations of: 1) the degree of non-financial reporting by insurance companies in the Polish market, 2) capital structure of insurance companies compiling non-financial reports, 3) capital structure of insurance companies that fail to prepare non-financial reports. The proportion of foreign capital in the share capitals of insurance companies compiling non-financial reports was found to be markedly higher than in all the insurance companies, i.e. those that draft and do not draft non-financial reports, in the entire period under analysis. Studies of comparable research samples have not been found in the literature resources.

Wpływ struktury kapitału na raportowanie informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego

Celem artykułu jest prezentacja wniosków z oceny wpływu struktury kapitału na raportowanie informacji niefinansowych w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego. W opracowaniu poddano analizie piśmiennictwo naukowe oraz obowiązujące regulacje prawne, a także zastosowano metodę wnioskowania dedukcyjnego i indukcyjnego oraz własne obserwacje. Badania zostały podzielone na trzy zasadnicze części obejmujące ocenę: 1) stopnia raportowania niefinansowego w zakładach ubezpieczeń z polskiego rynku ubezpieczeniowego, 2) struktury kapitału w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe, 3) struktury kapitału w zakładach ubezpieczeń niesporządzających raportów niefinansowych. Stwierdzono, że udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym w zakładach ubezpieczeń sporządzających raporty niefinansowe w całym badanym okresie kształtował się na poziomie zdecydowanie wyższym niż w zakładach ubezpieczeń ogółem, tj. sporządzających i niesporządzających raporty niefinansowe. W zasobach literatury naukowej nie znaleziono wyników badań przeprowadzonych na podobnej próbie badawczej.